

[Lorentzen.]

for enhver, der vil se, hvordan livet leves, at uoverensstemmelser mellem ejer og lejer i disse huse let kan opstå, og at disse uoverensstemmelser har tilbøjelighed til at vokse og blive et kompleks af alvorlig natur, der ødelægger nerverne både hos ejer og lejer. Det skyldes naturligvis, at de to familier lever så nærende på livet af hinanden. Og så er der et andet forhold, som man ikke må glemme, og som man ofte overser, og det er, at de to familier, der bor i et sådant hus, ofte har samme økonomiske baggrund, samme levevilkår, men de er ikke ligestillede i huset, idet ejeren, der f. eks. har købt sit hus i 1948, ofte vil sidde for en stor husleje, når han skal forrente den store købesum — handelsmarkedets købesum — medens lejeren kan blive ved med at nøjes med den pris, der svarer til den ejendoms-skyld, der var på dette hus i 1939. Der skal ikke så forfærdelig meget til mellem sådanne to familier, før en lille konflikt kan komme til at gnave temmelig stærkt på nerverne alene som følge af dette forhold.

Det er det, alle vi, der arbejder ude i marken, ofte er ude for. Og dernæst er der det særlige, som jeg ved at i hvert fald nogle af den højtærede boligministers partifæller er opmærksom på, at dette bevirker ofte, at ejeren stiller krav om en nedlægning af lejligheden, sådan at den indtages under hans egen lejlighed. Det vil sige, at han derved skaber en lejlighed mindre her i landet, og kommunalbestyrelserne vil mange steder i de små kommuner finde det opportunt for at bringe de to parter nerver i ro at give samtykke til, at en sådan lejers lejlighed i et tofamilieshus bliver nedlagt. Jeg kender en enkelt landkommune, hvor der i løbet af ganske kort tid er nedlagt syv lejligheder af denne type netop ud fra de betragtninger, som jeg her har gjort gældende. Den højtærede boligminister kan hos en af sine partifæller få bekræftet rigtigheden af disse tal.

Dernæst har, således som det ærede medlem hr. Holger Larsen så rigtigt gjorde opmærksom på, selvom han ikke helt drog den rigtige konsekvens af det, dette forhold bevirket, at tofamilieshuse bygges der ikke så mange af i dag som for år tilbage, skønt de fleste erkender, i hvert fald ude i provinsen, at det er en meget hensigtsmæssig

byggeform, og det er i høj grad en byggeform, der gavner den del af befolkningen, der ikke har altfor mange kontante penge. Vi erkender og takker den højtærede boligminister for, at lovforslaget ikke er blind for denne forms fordele; jeg har personlig den opfattelse, at den højtærede minister i virkeligheden ikke er fremmed for de tanker, jeg her har gjort gældende, og at han derfor vil strække sig så vidt, som han finder forsvarligt, for at imødekomme de synspunkter angående tofamilieshuse, som jeg allerede gjorde gældende vistnok i januar i dette høje ting. Desværre synes jeg knap nok, at lovforslaget har taget det helt rigtige skridt, idet skridtet er altfor kort. Jeg har ikke noget imod, at man giver et opsigelsesvarsel f. eks. på et år — det forstår jeg meget vel — men jeg vil gerne henstille til overvejelse, at man lader det træde i kraft meget hurtigt, hvis dette lovforslag bliver lov, da f. eks. allerede inden dette års udgang, altså fra 1. januar næste år. At vente, så der tidligst kan opsiges til 1. januar 1957, er jeg bange for er for længe, da det haster for mange mennesker.

Jeg har i anledning af den lille tale, jeg holdt i januar i år om dette spørgsmål, fået henvendelse og tak fra folk, som jeg slet ikke kender, folk, som boede i tofamilieshuse, og som sagde: det er rigtigt, vore nerver er ødelagte, vi kan ikke blive ved. Jeg tror, at der blandt tilhørerne her i dag er folk, der føler det sådan. Vi ved naturligvis godt, at § 68, stk. 10, i den nugældende lov oprettholdes også i det foreliggende lovforslag med den særlige adgang til med 3 måneders varsel i tilfælde af sygdom at kunne få nære slægtninge til at flytte ind i lejerens lejlighed, men jeg mener ikke, at det er tilstrækkeligt.

Lovforslagets kapitler XI, XII og delvis også XIII indeholder reglerne om opsigelse i lejemål og er, som jeg allerede har sagt, et af de centrale spørgsmål i lovforslaget, thi først når der er fri opsigelsesret, kan man tale om, at man kan få markedsprisen på lejligheder konstateret.

Regeringsforslaget giver også adgang til fri opsigelse fra 1. april 1963, således at opsigelsesvarsel kan afgives denne dato, men — for der er et meget stærkt men — dette opsigelsesvarsel den 1. april 1963 vil meget ofte være et opsigelsesvarsel på 3 år,